

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Kleuterschool - Sint-Ursula Klim Op te LIER

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	9597
Instelling	Vrije Kleuterschool - Sint-Ursula Klim Op
Directeur	Catharina SUETENS
Adres	Mechelsestraat 25 - 2500 LIER
Telefoon	03-491.92.36
Fax	03-491.92.34
E-mail	directie.kleuter@klimoplier.be
Website	http://www.campussintursula.be
Bestuur van de instelling	VZW KOR Lier
Adres	Kapucijnenvest 10 - 2500 LIER
Scholengemeenschap	De 3 Neten
Adres	Mechelsestraat 25 - 2500 LIER
CLB	Vrij CLB 2 Antwerpen - Middengebied
Adres	Sint-Benedictusstraat 14_B - 2640 MORTSEL
Dagen van het doorlichtingsbezoek	15-09-2014, 16-09-2014, 18-09-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	18-09-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	17-10-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Liesbet CRIEL
Teamleden	Walter ANDRIES

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding.....	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	8
3.1.1.4 Vaststellingen kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding, Nederlands en wiskundige initiatie 8	
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	12
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	12
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	13
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	14
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	14
4.2 Leerbegeleiding	15
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	16
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	17
6.1 Wat doet de school goed?.....	17
6.2 Wat kan de school verbeteren?	17
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	17
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	18
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	18

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de **Vrije kleuterschool Sint-Ursula Klim Op** gelegen in het centrum van **Lier**. Deze autonome kleuterschool behoort tot het Sint-Ursula-instituut en is gehuisvest op een uitgestrekte campus. Ze profileert zich als een open, kindvriendelijke en zorgzame school en zet sterk in op ouderbetrokkenheid. De meeste teamleden hebben ervaring in hun actuele opdracht. Heel wat kleuteronderwijzers werken deeltijds. De schoolbevolking komt uit de onmiddellijke omgeving, uit andere wijken en uit aangrenzende gemeenten. Kinderen uit alle sociaal-culturele milieus zijn vertegenwoordigd. In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met **specifieke kenmerken** van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Op basis van het **vooronderzoek** van 8 september 2014 bepaalde de onderwijsinspectie de **focus** die ze tijdens de doorlichting onderzocht. Ze ging de inspanningen van het schoolteam na om voor de leergebieden lichamelijke opvoeding, Nederlands en wiskundige initiatie de ontwikkelingsdoelen na te streven. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de deskundigheidsbevordering en de leerbegeleiding en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht de onderwijsinspectie ook een selectie van de regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving.

Het **erkenningsonderzoek** van de **onderwijsdoelstellingen** toont aan dat het team bij de kleuters in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen voor **lichamelijke opvoeding** nastreeft. Het onderwijsaanbod is doelgericht en gradueel opgebouwd. De volledigheid van het aanbod en het evenwicht tussen de verschillende domeinen zijn in belangrijke mate gegarandeerd. Kleuters krijgen zowel bij de leerkracht lichamelijke opvoeding als bij de groepsleerkrachten veel bewegingskansen op maat van hun leeftijd. Een positief welbevinden en een actieve betrokkenheid staan hierbij centraal. De groot-, klein- en schrijfmotorische vaardigheden krijgen binnen de uitgewerkte belangstellingscentra en binnen de zorgwerking bijzondere (preventieve) aandacht. De school beschikt over een degelijk uitgeruste infrastructuur en over een ruim gamma aan materialen. De bewegingshoeken- en koffers zijn voorbeelden van goede praktijk.

De kleuteronderwijzers streven in onvoldoende mate de ontwikkelingsdoelen van **Nederlands** na. Niettegenstaande ze als team voor dit leergebied enkele waardevolle initiatieven ondernemen, zijn de geleverde inspanningen op het ogenblik van de doorlichting nog ontoereikend. De manier waarop de kleuteronderwijzers het activiteitenaanbod plannen, biedt geen garanties dat het evenwichtig en volledig is. Het leerplan is onvoldoende richtinggevend voor de praktijk. De teamleden maakten te weinig afspraken over een doelgerichte en graduele opbouw over de leeftijdsgroepen heen. Uit de analyse van de planningsdocumenten blijkt dat meerdere kleuteronderwijzers de domeinen luisteren en spreken weinig doelgericht, systematisch en kwaliteitsvol nastreven. Het bewust inschakelen van een variatie aan talige werkvormen is leerkrachtafhankelijk. Bovendien is er in meerdere groepen te weinig aandacht voor feedback en reflectie op taalproductie in de klas. Planmatig en intensief woordenschatonderwijs krijgt in de school geen prominente plaats. In alle groepen passen de kleuteronderwijzers de speelwerkhoecken aan met bijkomend thematisch materiaal. Toch verrijken ze de hoeken te weinig intentioneel talig om functionele thema- en schooltaal bij de kleuters vast te zetten. In de meeste klassen is er wel voldoende aandacht voor ontluikende geletterdheid. Het kindvolgsysteem brengt de taalontwikkeling van de (taalzwakke) kinderen te fragmentarisch in beeld, wat de leerbegeleiding bemoeilijkt.

De kleuteronderwijzers streven bij de kleuters in onvoldoende mate de ontwikkelingsdoelen van **wiskundige initiatie** na. Het onderwijsaanbod is weinig doelgericht en wordt niet bewaakt. Op groeps- en schoolniveau is er geen garantie voor een volledig en evenwichtig aanbod. Voor wiskundige initiatie komen niet alle aspecten van de domeinen getallen, meten en ruimte (initiatie in de meetkunde) aan bod. In meerdere groepen organiseren de kleuteronderwijzers minder doelgericht gevarieerde speelleersituaties. Het aspect tijd binnen het domein meten komt wel frequent aan de orde wanneer de kleuteronderwijzers kalenders gebruiken. Maat- en conservatiebegrip krijgt enigszins ontwikkelingsmogelijkheden bij het spel met zand en water. Het lichamelijke ervaren als basis voor ruimtelijke oriëntatie en structuratie krijgt voldoende aandacht tijdens bewegings- en bouwactiviteiten en bij het puzzelen. Er is een motiverend en

stimulerend puzzelsysteem aanwezig om de puzzelvaardigheid van de kleuters gericht op te volgen. In meerdere groepen komt doelgericht stimuleren en uitdiepen van wiskundige begrippen in functionele activiteiten en structurerende (spel)momenten te beperkt voor. De kleuteronderwijzers brengen de ontwikkeling van de kleuters voor de verschillende domeinen over de groepen heen onvoldoende in kaart.

Het onderzoek naar de kwaliteit en **kwaliteitsbewaking** van de **processen** in de focus maakt duidelijk dat de **deskundigheidsbevordering** niet doelgericht verloopt. Toch creëert de open cultuur binnen het team kansen voor collegiale consultatie. Meerdere teamleden laten een duidelijke professionaliserings- en veranderingsbereidheid zien. Er is nood aan coaching, opvolging en momenten om te leren van en met elkaar om vanuit een gelijkgerichte benadering kwaliteitsvol taalvaardigheids- en wiskundeonderwijs te realiseren.

Het schoolteam is op het vlak van **leerbegeleiding** in beweging. De zorgcoördinator coördineert de zorgwerking op een kwaliteitsvolle wijze. Conform het pedagogische project hecht het schoolteam veel belang aan het welbevinden en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. Om zoveel mogelijk rekening te houden met de eigenheid van elk kind, willen de leerkrachten niet enkel kinderen met ontwikkelingsachterstand helpen, maar ook die met ontwikkelingsvoorsprong optimale kansen geven. Een doelgerichte aanpak is grotendeels afhankelijk van de individuele expertise van elke kleuteronderwijzer. De begeleiding door het zorgteam verloopt vrij systematisch aan de hand van een handelingsplan, waarin doelen en acties op middellange en korte termijn zijn opgenomen.

Het onderzoek van het **algemeen beleid** toont aan dat de directeur streeft naar een ordelijke en gestructureerde leer- en leefomgeving waarin alle participanten zich goed voelen. Het gezamenlijke streefdoel van de school is dat elk kind - net zoals klimop in de natuur - kan groeien op eigen tempo, zich thuis voelt en zich hecht aan vriendjes en leerkrachten. De school staat aan het begin van een ontwikkelingsproces wat haar kwaliteitszorg betreft. Sinds kort beseft het schoolteam dat het voor een belangrijke inhaalbeweging staat om meer kennis van de leerplannen te verwerven en visies te ontwikkelen. Bij de besluitvorming hanteert de directeur een democratische leiderschapsstijl waarbij teamleden inspraak krijgen in de genomen beslissingen. Het sturen en bewaken van de gevaren koers, het gericht opvolgen van onderwijskundige prioriteiten en het uitoefenen van gerichte druk is minder aan de orde.

De onderwijsinspectie formuleert een **beperkt gunstig advies** voor het **erkenningsonderzoek van de onderwijsdoelstellingen** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor Nederlands en wiskundige initiatie.

De onderwijsinspectie sluit de doorlichting af met een **gunstig advies** voor de **erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne** en voor de **overige erkenningsvoorwaarden**.

Het inspectieteam is ervan overtuigd dat het schoolteam in staat is om stapsgewijs de prioritaire werkpunten aan te pakken en om aandacht te besteden aan de geformuleerde aanbevelingen. De afstemming van de onderwijspraktijk op de leerplannen en het ontwikkelen van een gelijkgerichte visie en aanpak op taalvaardigheids- en wiskundeonderwijs zijn daarbij cruciaal.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

- Nederlands
- wiskundige initiatie
- lichamelijke opvoeding

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

- Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

- Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding

Voldoet

De school streeft de ontwikkelingsdoelen voor lichamelijke opvoeding in voldoende mate na. Het onderwijsaanbod is doelgericht en gradueel opgebouwd. De volledigheid van het aanbod en het evenwicht tussen de verschillende domeinen zijn in belangrijke mate gegarandeerd. Kleuters krijgen zowel bij de leerkracht lichamelijke opvoeding als bij de groepsleerkrachten veel bewegingskansen op maat van hun leeftijd. De school beschikt over een degelijk uitgeruste infrastructuur en over een ruim gamma aan materialen.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet niet

De school streeft in onvoldoende mate de ontwikkelingsdoelen van Nederlands na. De manier waarop kleuteronderwijzers het activiteitenaanbod plannen, biedt geen garanties dat het evenwichtig en volledig is. De school maakte te weinig afspraken over een doelgerichte en graduele opbouw over de leeftijdsgroepen heen en het onderwijsaanbod is onvoldoende intentioneel gericht op de verwerving van functionele thema- en schooltaal. Het kindvolgsysteem brengt de taalontwikkeling van de (taalzwakke) kinderen te fragmentarisch in beeld, wat de leerbegeleiding bemoeilijkt.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet niet

De school streeft in onvoldoende mate de ontwikkelingsdoelen van wiskundige initiatie na. Het onderwijsaanbod is weinig doelgericht en wordt niet bewaakt. Op groeps- en schoolniveau is er geen garantie voor een volledig en evenwichtig aanbod. De ontwikkeling van de kleuters wordt voor de verschillende domeinen over de groepen heen te beperkt in kaart gebracht.

3.1.1.4 Vaststellingen kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding, Nederlands en wiskundige initiatie

Curriculum	De kleuteronderwijzers gebruiken een specifiek koepeligen referentiekader.
Onderwijsaanbod	Voor lichamelijke opvoeding geeft de school het onderwijsaanbod vorm vanuit de decretale ontwikkelingsdoelen en de visie en uitgangspunten van het leerplan.
<i>Referentiekader</i>	De leerplannen van Nederlands en wiskundige initiatie zijn te weinig
<i>Planning</i>	richtinggevend voor de praktijk. Ze vormen geen leidraad om het aanbod af te
<i>Brede harmonische vorming</i>	bakenen en vorm te geven. Hierdoor gaan kansen verloren om doelgericht talige
<i>Samenhang</i>	en wiskundige impulsen afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de kleuters te
<i>Evenwichtig en volledig</i>	programmeren.
<i>Actief leren</i>	

De meeste kleuteronderwijzers beschikken over een jaarplanning met thema-inventaris. Voor de uitwerking van de onderwerpen doen ze een beroep op eigen ervaring, op enkele onderwijsleerpakketten en andere informatiebronnen. De teamleden vertrekken vanuit een brainstorming van mogelijke opvoedende activiteiten. De planning van het belangstellingscentrum gaat uit van het koepeligen referentiekader met vermelding van ontwikkelingsdomeinen, ontwikkelingsaspecten en ervaringssituaties. Bij elk thema selecteren

kleuteronderwijzers één of meerdere dominante aspecten. Op welke basis dit moet gebeuren, is niet afgesproken. De school ontwikkelde rituelen-, activiteiten- en hoekenfiches. Vanuit verantwoordingsperspectief zijn recentelijk in enkele van deze fiches leerplandoelen opgenomen.

Er zijn onvoldoende teamafspraken om binnen de planning te zorgen voor een breed, harmonisch en gradueel opgebouwd aanbod. Teveel hangt af van het individueel initiatief van elk teamlid. Daarenboven wordt het aanbod niet bewaakt en hebben de kleuteronderwijzers weinig zicht op de volledigheid van het aanbod op klas- en schoolniveau.

De talige, wiskundige en motorische activiteiten komen geïntegreerd in het belangstellingscentrum aan bod. Door het (informele) paralleloverleg hebben de groepsleerkrachten enigszins een beeld van het activiteitenaanbod van hun naaste collega's. De kleuteronderwijzers hebben minder zicht op het onderwijsaanbod in de andere leeftijdsgroepen, zodat continuïteit en gradatie over de leeftijdsgroepen heen voor Nederlands en wiskundige initiatie niet zijn verzekerd. De school maakte wel duidelijke afspraken over de graduele opbouw van de kalenders en de keuzeborden. Op het vlak van begripsvorming zijn er weinig afspraken op schoolniveau. Enkele groepen beschikken recentelijk over themawoordenboeken. Voor wiskundige begripsvorming beschikken de kleuteronderwijzers sinds kort over een gegradeerde begrippenlijst. Ze benutten deze lijst onvoldoende om doelgericht wiskundige impulsen te plannen of om spelwerkhoeven vanuit wiskundig oogpunt te verrijken.

Het onderwijsaanbod van lichamelijke opvoeding is doelgericht en gradueel opgebouwd. De volledigheid van het aanbod en het evenwicht tussen de verschillende domeinen zijn in belangrijke mate gegarandeerd. Kleuters krijgen zowel bij de leerkracht lichamelijke opvoeding als bij de groepsleerkrachten veel bewegingskansen op maat van hun leeftijd. Een positief welbevinden en een actieve betrokkenheid staan hierbij centraal. De groot-, klein- en schrijfmotorische vaardigheden krijgen binnen de uitgewerkte belangstellingscentra en binnen de zorgwerking bijzondere (preventieve) aandacht. Aanvullend wordt er gewerkt met een specifieke bewegingsmethode om de handschriftontwikkeling te stimuleren.

Uit de analyse van de planningsdocumenten blijkt dat meerdere kleuteronderwijzers de domeinen luisteren en spreken weinig doelgericht, systematisch en kwaliteitsvol nastreven. Het bewust inschakelen van een variatie aan talige werkvormen is leerkrachtafhankelijk. Bovendien is er in meerdere groepen te weinig aandacht voor feedback en reflectie op taalproductie in de klas. Planmatig en intensief woordenschatonderwijs krijgt in de school geen prominente plaats. Meerdere kleuteronderwijzers zijn weinig vertrouwd met de systematische opbouw en verankering van woordenschat. In de meeste klassen is er wel voldoende aandacht voor ontluikende geletterdheid. Kleuters krijgen stimulansen om de functie van de geschreven taal en de relatie tussen gesproken en geschreven taal te ontdekken door onder meer de gevisualiseerde klasafspraken, liedjes en versjes. Daarenboven maken de kleuteronderwijzers frequent gebruik van door symbolen voorgestelde boodschappen en stappenplannen in verband met concrete activiteiten.

Voor wiskundige initiatie komen niet alle aspecten van de domeinen getallen, meten en ruimte (initiatie in de meetkunde) aan de orde. Er zijn verschillen tussen de kleuteronderwijzers in de aandacht voor de verschillende domeinen. In meerdere groepen worden gevarieerde speelleersituaties in verband met aspecten van ontluikende gecijferdheid minder doelbewust georganiseerd. Het aspect tijd binnen het domein meten komt frequent aan de orde bij het gebruik van kalenders en het maat- en conservatiebegrip krijgt enigszins ontwikkelingsmogelijkheden bij het spel met zand en water. Het lichamelijke ervaren als basis voor ruimtelijke oriëntatie en structuratie krijgt voldoende aandacht tijdens bewegings- en bouwactiviteiten en bij het puzzelen. Het doelgericht stimuleren van de ontwikkeling van wiskundige begrippen in functionele activiteiten komt te beperkt voor. Ook het uitdiepen van wiskundige begrippen in structurerende (spel)momenten wordt weinig doelgericht gepland.

Met het keuze- en takenbord en door het veelvuldig inschakelen van stappenplannen ondersteunen de kleuteronderwijzers de zelfredzaamheid en de zelfsturing van de kleuters. Tijdens geobserveerde momenten waren de kinderen betrokken en gemotiveerd bezig. Ze kregen heel wat kansen om te exploreren en te experimenteren.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Klasmanagement

De teamleden leggen een grote betrokkenheid aan de dag om zich voor alle kleuters in te zetten. Ze bouwen een cyclisch dagverloop op, met afwisselend klassikale en gedifferentieerde activiteiten. De kleuteronderwijzers spannen zich in om met de kinderen Standaardnederlands te spreken. Ze proberen voor hen een taalvoorbeeld te zijn. Enkele kleuteronderwijzers maken gebruik van de pedagogische echo en stellen gesloten vragen.

Materieel beheer
Infrastructuur

De school beschikt over een degelijk ingerichte gymzaal met voldoende klein en groot materiaal, conform de voorschriften van het vigerende leerplan. Op de speelplaatsen krijgen de kleuters heel wat mogelijkheden om op gevarieerde wijze te bewegen en de beschikbare ruimte te exploreren. Er is een ruime waaier aan bewegingsmateriaal voorhanden in de fietsenklas en het schrijfdanslokaal is goed ingericht. De bewegingshoeken- en koffers zijn voorbeelden van goede praktijk.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De school beschikt over voldoende eigentijdse materialen. Met het aanwezige materiaal kan het team uitdagende leeromgevingen creëren en zijn er kansen om incidenteel te leren. Sommige kleuteronderwijzers ontwikkelen zelf materialen en spellen die aansluiten bij het actuele thema. In alle groepen worden de speelwerkhoecken aangepast met bijkomend thematisch materiaal. Toch worden de hoeken minder intentioneel talig verrijkt met het oog op het vastzetten van functionele thema- en schooltaal. Niettegenstaande de school vorig schooljaar sterk investeerde in de ontwikkeling van een hoekenfiche voor de boekenhoek, is er in meerdere klassen weinig variatie in het boekenaanbod. Enkele boekenhoeken zijn kwaliteitsvol en knus ingericht en bevatten uitdagende opdrachten. ICT-mogelijkheden worden enigszins aangewend om de taalvaardigheid te bevorderen. Luisterhoeken ontbreken in meerdere klasgroepen. Er zijn voldoende puzzels die gegradueerd zijn binnen de klasgroep en er is een motiverend en stimulerend puzzelsysteem aanwezig om de puzzelvaardigheid van de kleuters gericht op te volgen. Een spiegel, die dagelijks kansen biedt om het eigen lichaam te verkennen, is in enkele groepen niet voorhanden.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Kindvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De kleuteronderwijzers volgen de ontwikkeling van de kinderen op door middel van losse observaties. In de evaluatiepraktijk is het doorgaans geen verworvenheid om beoogde doelen en observatie op elkaar af te stemmen. Voor lichamelijke opvoeding is dit grotendeels wel het geval. De motorische ontwikkeling van de kleuters wordt gericht opgevolgd. Het team doet bij de oudere kleuters een beroep op genormeerde toetsen voor taalvaardigheid en rekenbegrip. In de aanloop naar het eerste leerjaar worden de oudste kleuters onderworpen aan een genormeerde schoolrijpheidstest.
	Kleuteronderwijzers screenen de verschillende ontwikkelingsdomeinen tweemaal per schooljaar. Momenteel zijn er weinig duidelijke criteria en schoolafspraken die de observatie van de kleuters aansturen.
	Kleuteronderwijzers stellen dat ze kort op de bal spelen wanneer zich problemen voordoen. Op basis van oplettend rondkijken en/of onderwijservaring grijpen de meesten 'intuïtief' in door kleuters te ondersteunen of door kleine aanpassingen aan te brengen in het aanbod. Het is niet de gewoonte dat kleuteronderwijzers de uitwerking van de belangstellingscentra evalueren en hun reflecties schriftelijk vastleggen met de bedoeling hun pedagogisch-didactische aanpak te optimaliseren.
Evaluatie Rapporteringspraktijk <i>Interne en externe</i> <i>communicatie</i>	De organisatie van de school en de voorziene formele overlegstructuren maken het mogelijk dat ouders, kleuteronderwijzers en zorgleerkrachten informatie aan elkaar kunnen doorgeven. Via het werk van de kinderen, het heen-en-weerschriftje, openklasdagen en individuele oudercontacten zijn ouders op de hoogte van het reilen en zeilen in de kleuterschool.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	De gegevens uit de observaties en het kindvolgsysteem bieden slechts in beperkte mate informatie om aandachts- en risicokleuters adequaat te detecteren en om een doeltreffende begeleiding op te zetten. Het taalvaardigheidsniveau en de wiskundige ontwikkeling van de kinderen worden te fragmentarisch in kaart gebracht.
	Tijdens de activiteiten van lichamelijke opvoeding en in de klaswerking is er expliciet aandacht voor kleuters bij wie de motorische ontwikkeling minder vlot verloopt. Deze kleuters krijgen bijkomende ondersteuning om een aantal groot-, klein- of schrijfmotorische vaardigheden extra te oefenen.
	Op basis van observaties, testresultaten en overleg bepaalt het zorgteam welke kinderen aanvullende ondersteuning krijgen. De zorgleerkrachten nemen deze additionele hulp over het algemeen op zich, die zowel preventief als repetitief kan zijn. Anderstalige en taalzwakkere kinderen worden extra begeleid. Doorgaans werken de zorgleerkrachten doelgericht, planmatig en geïntegreerd binnen het klasthema.
Begeleiding Sociale en emotionele begeleiding <i>School- en klasklimaat</i>	Het school- en klasklimaat is kindvriendelijk. Conform de zorgvisie hebben de kleuteronderwijzers oog voor een positief en veilig klasklimaat. Alle teamleden gaan uit van erkenning van de eigenheid van elke kleuter en geven blijk van een ontmoetende omgangsstijl.

Begeleiding	De school hecht veel belang aan een open communicatie en vlotte samenwerking met de ouders. Ze zet sensibiliserende acties op om kinderen buiten de schoolmuren in contact te brengen met het Nederlands. Illustratief zijn de vertel- en speel-je-mee-tasjes. Daarnaast werkt de school ook nauw samen met vrijwilligers van een lokale, taalondersteunende organisatie. De thuistaal van de kinderen wordt gewaardeerd door ouders aan te moedigen om te vertellen in hun moedertaal.
Afstemming met partners <i>Samenwerking</i>	
Professionalisering	De school wordt ondersteund door de pedagogische begeleidingsdienst. Zo werden het agenda- en kindvolgsysteem bijgestuurd en zijn er onder meer hoekenfiches ontwikkeld. Sinds kort worden gezamenlijk thema's uitgewerkt om tot een gelijkgerichte aanpak te komen. De leerkracht lichamelijke opvoeding heeft een groot aantal bronnenboeken betreffende haar leergebied verzameld en participeert frequent aan relevante professionaliseringsinitiatieven.
Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i> <i>Interne expertise</i>	

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school zorgt voor een correcte organisatie van het welzijnsbeleid volgens de vigerende voorschriften. De bewoonbaarheid en de veiligheid van de leer- en werkomgeving is gegarandeerd. Samen met het schoolbestuur heeft het schoolteam voldoende aandacht voor de gezondheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja
Heeft de school overlegd of onderhandeld in het lokaal comité over een 29ste lestijd? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

Doelgerichtheid De school schreef haar visie op het professionaliseringsbeleid uit. Deze tekst fungeert vooral als beleidsinstrument en is daardoor minder gekend en gedragen door alle teamleden. De school concretiseert haar professionaliseringsbeleid nog niet in scherp afgelijnde en evalueerbare doelen zodat voor iedereen duidelijk wordt wat de school concreet wil bereiken en wat daarin de verantwoordelijkheid van elk personeelslid is. Het beleid krijgt een vertaling in het nascholingsplan dat vanuit enkele schoolprioriteiten de nascholingen in teamverband en de individuele externe vormingen oplijst.

Ondersteuning De school zorgt voor een warm onthaal van nieuwe personeelsleden. Daarnaast ontwikkelde ze een abc-boekje met afspraken en praktische informatie. Nieuwe teamleden kunnen rekenen op ondersteuning van hun naaste collega's.

De directeur ondersteunt de individuele navorming door het team te informeren over het beschikbare aanbod. De multiplicatie van vernieuwende inzichten beperkt zich meestal tot een briefing tijdens een overlegmoment. Het nascholingsbeleid concentreert zich vooral op externe vorming en ondersteuning en besteedt minder aandacht aan vormen van interne deskundigheidsbevordering en expertise-uitwisseling. De georganiseerde professionalisering op vlak van de motorische ontwikkeling gaf wel aanleiding tot dieper leren van en met elkaar.

De open cultuur binnen het team creëert kansen voor collegiale consultatie. Inhoudelijke werkgroepen en praktijkgerichte werkvormen zoals co-teaching en hospiteren hebben weinig ingang gevonden.

De directeur stimuleert de professionalisering van ervaren teamleden vooral impliciet en stelt geen specifieke verwachtingen over de frequentie ervan voorop. Klascontacten en ondersteunende klasbezoeken komen aan bod, maar de systematische opvolging van het onderwijskundige handelen van de leerkrachten is beperkt.

Doeltreffendheid De school mist duidelijke verwachtingen en doelen om duurzame effecten systematisch in kaart te brengen en er kwaliteitsverbeterende conclusies en bijsturingsacties aan te verbinden. Er zijn wel sporen van reflectie van impulsen vanuit het zorgteam op school- of klasniveau. In de aanloop naar het nieuwe schooljaar voert de directeur bij de teamleden een behoefteonderzoek uit. Dit vormt doorgaans de basis voor de prioriteiten in het volgende prioriteiten- en nascholingsplan.

Ontwikkeling Meerdere teamleden laten een duidelijke professionaliserings- en veranderingsbereidheid zien. Er is nood aan coaching, opvolging en momenten om te leren van en met elkaar om vanuit een gelijkgerichte benadering kwaliteitsvol taalvaardigheids- en wiskundeonderwijs te realiseren.

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school heeft een eigen, geëxpliciteerde zorgvisie. De visie is gestoeld op het pedagogische project en geïntegreerd in de dagelijkse werking. Bovendien sluit ze aan op het vernieuwde zorgvadecum van de onderwijskoepel. In het zorgbeleid heeft de school deze krachtlijnen geconcretiseerd in een zorgcontinuüm, dat de verschillende fasen van de leerbegeleiding aangeeft. De uitgangspunten van handelingsgericht werken worden door het zorgteam in praktijk gebracht.

Ondersteuning Het zorgteam bestaat uit de zorgcoördinator en de ambulante (zorg)leerkrachten. Een duidelijke taakverdeling stuurt de initiatieven op leerlingenniveau en de coördinatie van de zorgwerking geeft blijk van een kwalitatieve aanpak.

Conform het pedagogische project hecht de school veel belang aan het welbevinden van het kind als voorwaarde tot fundamenteel leren. Ze heeft bijzondere zorg voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.

De school vertoont een open houding naar kinderen met verschillen in mogelijkheden. De teamleden getuigen van een pedagogische houding die gekenmerkt is door waardering en inlevingsvermogen. Om zo veel mogelijk rekening te houden met de eigenheid van elk kind, willen de leerkrachten niet enkel kinderen met ontwikkelingsachterstand helpen, maar ook die met ontwikkelingsvoorsprong optimale kansen geven. Een doelgerichte aanpak is grotendeels afhankelijk van de individuele expertise van elke kleuteronderwijzer.

Het bespreken van problemen verloopt volgens een goed uitgetekende procedure. De begeleiding door het zorgteam verloopt vrij systematisch aan de hand van een handelingsplan, waarin doelen en acties op middellange en korte termijn zijn opgenomen.

Doeltreffendheid De school heeft de doeltreffendheid van haar leerbegeleiding niet expliciet onderzocht. De teamleden wenden resultaten op groepsniveau vooral aan om interventies op leerlingenniveau op te zetten, maar in mindere mate om de effecten van hun zorgwerking in vraag te stellen.

Ontwikkeling De school heeft de laatste jaren een grote evolutie doorgemaakt op het vlak van leerbegeleiding. De zorgcoördinator participeert frequent aan specifieke nascholingstrajecten en aan overleg binnen de scholengemeenschap. Het interne en multidisciplinaire overleg bieden kansen om de deskundigheid op vlak van leerbegeleiding te verhogen. De school beschikt over voldoende achtergrondinformatie in verband met de aanpak van ontwikkelingsproblemen. Recente praktijkgerichte bronnen om kinderen met (taal)ontwikkelingsproblemen te remediëren zijn eerder beperkt in de school aanwezig.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De directeur voert een beleid conform het schooleigen opvoedingsproject en beoogt een open, kindvriendelijke en zorgzame school waar echte waarden geleefd en beleefd worden. Ze geeft blijk van een humanitair management en bouwt een gestructureerde schoolorganisatie en een ordelijk schoolleven uit.
- Visieontwikkeling** Het team stelt unaniem het pedagogische project van de school 'Met kleine stappen groot worden' voorop. Het gezamenlijke streefdoel van de school is dat elk kind - net zoals klimop in de natuur - kan groeien op eigen tempo, zich thuis voelt en zich hecht aan vriendjes en leerkrachten. Meerdere teamleden hebben minder voeling met de actuele verwachtingen van de overheid betreffende de realisatie van kwaliteitsvol kleuteronderwijs en beschikken over een beperkt reflecterend vermogen. Na de vorige doorlichting van 2008 was er onvoldoende aandacht voor de introductie en de implementatie van de leerplannen. Sinds kort beseffen de teamleden dat ze met betrekking tot leerplanimplementatie voor een belangrijke inhaalbeweging staan. De school heeft nog geen gemeenschappelijke, gedragen visie op taalvaardigheidsonderwijs ontwikkeld. Bovendien zijn meerdere kleuteronderwijzers onvoldoende vertrouwd met de principes van doeltreffend wiskundeonderwijs bij jonge kinderen. Voor lichamelijke opvoeding beschikt de school wel over een gezamenlijke visie.
- Besluitvorming** Bij de besluitvorming hanteert de directeur een democratische leiderschapsstijl waarbij teamleden inspraak krijgen in de genomen beslissingen. Het sturen en bewaken van de gevaren koers, het gericht opvolgen van onderwijskundige prioriteiten en het uitoefenen van gerichte druk is minder aan de orde.
- Kwaliteitszorg** De school staat aan het begin van een ontwikkelingsproces wat haar kwaliteitszorg betreft. Gezamenlijk evalueren, analyseren en kritisch reflecteren op groeps- en teamniveau komen beperkt voor. De vernieuwingsvelden worden weinig doelgericht en planmatig uitgewerkt, wat het nagaan van de effectiviteit bemoeilijkt.
- GOK- en zorgbeleid** Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op de analyse van data die de meest relevante noden van leerlingen(groepen) in kaart brengt. Deze autonome kleuterschool zet acties op om de doorstroom naar het eerste leerjaar te bevorderen. Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit doelen die grotendeels aansluiten bij de noden van de kleuters. De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid bereikt. De acties die het schoolteam uitwerkt, sluiten grotendeels aan op de vooropgestelde doelen. Hierbij is er ook enige aandacht voor kleuterparticipatie. Het zorgteam evalueert enigszins de effecten van de acties binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van een aantal teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het schoolteam levert degelijke inspanningen om de speelwerkhoeken te verrijken met materiaal dat bij het belangstellingscentrum aansluit.
- Het schoolteam biedt de kleuters ruime bewegingskansen op maat van hun leeftijd en de activiteiten van lichamelijke opvoeding zijn doelgericht en gradueel opgebouwd.
- De school beschikt over een degelijk uitgeruste infrastructuur en over een ruim gamma aan materialen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam besteedt bijzondere zorg aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.
- De zorgcoördinator coördineert de zorgwerking op kwaliteitsvolle wijze.

Wat betreft het algemeen beleid

- De directeur geeft blijk van een humanitair management en bouwt een gestructureerde schoolorganisatie en een ordelijk schoolleven uit.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers kunnen het doelgericht en planmatig werken versterken.
- De kleuteronderwijzers kunnen de variatie aan talige werkvormen uitbreiden en de speelwerkhoeken meer doelbewust talig en vanuit wiskundig oogpunt verrijken.
- Het schoolteam kan afspraken maken om de continuïteit en gradatie in het onderwijsaanbod te stroomlijnen en werk maken van planmatig en intentioneel woordenschatonderwijs.
- Het schoolteam kan het observatie- en kleutervolgsysteem verfijnen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam kan de doeltreffendheid van haar professionaliserings- en zorgbeleid systematisch evalueren als basis voor gefundeerde, doelgerichte bijsturingen.
- Het schoolteam kan de interne talenten en expertise van teamleden gerichter aanwenden.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het schoolteam kan een gelijkgerichte visie en aanpak op taalvaardigheidsonderwijs en op doeltreffend wiskundeonderwijs ontwikkelen.
- Het schoolteam kan prioriteiten doelgericht en trajectmatiger uitwerken.
- De directeur kan onderwijskundige vernieuwingen gerichter opvolgen op de klasvloer.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers moeten bij de kleuters alle ontwikkelingsdoelen van Nederlands nastreven.
- De kleuteronderwijzers moeten bij de kleuters alle ontwikkelingsdoelen van wiskundige initiatie nastreven.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de **erkenningvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
 - * voor het **kleuteronderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor Nederlands, wiskundige initiatie.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **18-09-2017** opnieuw een controle uit.

GUNSTIG

- voor de **erkenningvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor de **overige erkenningvoorwaarden**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Liesbet CRIEL de inspecteur-verslaggever	Catharina SUETENS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	